

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

A1.

Η αρθρογράφος διερευνά τους παράγοντες που προκαλούν τη σύγχρονη δημογραφική κάμψη. Αρχικά, πέρα από το οικονομικό κόστος διαβίωσης και την ανεπαρκή κρατική μέριμνα, εντοπίζει μια διάχυτη υπαρξιακή αβεβαιότητα λόγω της παγκόσμιας αστάθειας. Παράλληλα, υπογραμμίζει την επίδραση της τεχνολογίας και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, τα οποία καλλιεργούν μη ρεαλιστικές προσδοκίες, εντείνοντας τη μοναξιά των νέων. Τέλος, επισημαίνει ότι το φαινόμενο τροφοδοτείται από τις κοινωνικές ανισότητες και το αναδυόμενο ιδεολογικό χάσμα μεταξύ των δύο φύλων.

(80 λέξεις)

ΘΕΜΑ Β

B1.

1.β, 2.β, 3.α, 4.α, 5.α

B2a. (ζητείται 1 αίτιο και 2 αποτελέσματα -είναι θεμιτή η παράθεση των σχετικών κειμενικών χωρίων)

Αίτιο: η χρήση των smartphones.

Άμεσα αποτελέσματα:

- η αλλαγή στις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις των νέων (*Έχουν αλλάξει τον τρόπο αλληλεπίδρασης των νέων*).
- τα μη ρεαλιστικά, εξιδανικευμένα πρότυπα σχέσεων, εμφάνισης και επιτυχίας που προωθούνται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (*τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης καλλιεργούν εξιδανικευμένα πρότυπα σχέσεων, εμφάνισης και επιτυχίας*).

Επιπλέον αποτελέσματα (ενδεικτική λέξη: «έτσι»):

- μη ρεαλιστικές προσδοκίες, με συνακόλουθο αποτέλεσμα την ενίσχυση της μοναξιάς, της αποξένωσης από τον περίγυρο και των ψυχολογικών δυσκολιών (*Έτσι, δημιουργούν μη ρεαλιστικές προσδοκίες που αυξάνουν τα επίπεδα μοναξιάς, κοινωνικής απομόνωσης και ψυχολογικής δυσφορία*).
- διάσταση αντιλήψεων μεταξύ ανδρών και γυναικών νεανικής ηλικίας, ιδίως όσων δεν έχουν λάβει ανώτερη εκπαίδευση (*ένα αναδυόμενο ιδεολογικό χάσμα μεταξύ νέων ανδρών και γυναικών, κυρίως μεταξύ όσων δεν έχουν πανεπιστημιακή εκπαίδευση*).

Η επιλογή του συγκεκριμένου τρόπου ανάπτυξης εξυπηρετεί την πρόθεση της δοκιμογράφου να αναδείξει με σαφήνεια και πειστικότητα την αιτιώδη σχέση ανάμεσα στη χρήση των smartphones και στην ενίσχυση της μοναξιάς και των δυσκολιών στις διαπροσωπικές σχέσεις, εξηγώντας πώς επηρεάζονται οι τελευταίες από την καλλιέργεια μη ρεαλιστικών προσδοκιών. Με αυτόν τον τρόπο, ευαισθητοποιεί και προβληματίζει σε σχέση με τον αρνητικό αντίκτυπο της ψηφιακής τεχνολογίας στις σύγχρονες ανθρώπινες σχέσεις.

B2β.

- Η λέξη «Γιατί» δηλώνει **αιτιολόγηση** → αιτιολογείται η άποψη ότι, με κριτήριο την επαναστατικότητα των νέων και το συντηρητισμό των γερόντων μπορούν να εντοπίζονται «τα γεράματα της μικρής ηλικίας και τα νιάτα της μεγάλης ηλικίας», δηλαδή οι αποκλίνουσες από αυτά περιπτώσεις ανθρώπων. Η θέση αυτή αιτιολογείται μέσω της διαπίστωσης ότι εντοπίζονται και νέοι οπισθοδρομικοί, αλλά και ηλικιωμένοι επαναστατικοί.
- Η λέξη «λοιπόν» δηλώνει **συμπέρασμα** → Έχει επισημανθεί η ύπαρξη των χαρακτηριστικών της επαναστατικότητας και του συντηρητισμού και στις δύο ηλικιακές ομάδες. Έτσι, συνάγεται το συμπέρασμα ότι εντοπίζονται δύο διακριτές κατηγορίες, ακόμη και με μη αναμενόμενα για την ηλικία τους χαρακτηριστικά («στρατόπεδα»).

B3.

Ασύνδετο σχήμα:

- Δίνεται έμφαση στο πλήθος των χαρακτηριστικών που είθισται να αποδίδονται στους νέους, τα οποία είναι η επαναστατικότητα, η αγάπη προς την πρωτοπορία, το αίτημα για ριζικές λύσεις και η άρνηση συμβιβασμών.
- Επιδιώκεται η συναισθηματική φόρτιση του αναγνώστη και η πρόκληση συγκίνησης σε σχέση με το πάθος και την ορμή των νέων.
- Ο λόγος γίνεται πυκνός και κοφτός, ενώ ο ρυθμός γοργός, έως ασθματικός.
- Το ύφος αποκτά αμεσότητα, δραματική ένταση και ζωντάνια, κάτι που ενισχύει τη λογοτεχνική απόχρωση του δοκιμιακού κειμένου.

Πρώτο πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο («μπορούμε», «προσδιορίζομε»)

Ο δοκιμογράφος:

- παρουσιάζει τις απόψεις του για τα χαρακτηριστικά των νέων και των ηλικιωμένων ως γενικά αποδεκτές και με καθολικό κύρος, ενισχύοντας την πειστικότητά τους.
- εντάσσει τον εαυτό του και τον αναγνώστη στο ίδιο σύνολο ατόμων με κοινά κριτήρια προσδιορισμού των δύο ηλικιακών κατηγοριών → γεφυρώνει το χάσμα μεταξύ πομπού και δέκτη.
- επιδιώκει τη συναισθηματική φόρτιση και, ενδεχομένως, τον προβληματισμό, στο πλαίσιο του αποδεικτικού δοκιμίου.
- δημιουργεί αίσθηση οικειότητας και συλλογικότητας στους αναγνώστες.
- καθιστά το ύφος πιο άμεσο και ζωντανό.

Μεταφορά/ Συνυποδήλωση

Στο συγκεκριμένο χωρίο, η φράση «καλπάζουν ορμητικά προς τα εμπρός» χρησιμοποιείται μεταφορικά, για να αποδοθεί με έμφαση η ορμητικότητα και η επιθυμία για εξέλιξη και καινοτομία, που χαρακτηρίζει τους νέους και ορισμένους ηλικιωμένους.

Με αυτή την επιλογή:

- δίνεται έμφαση όχι μόνο στο περιεχόμενο του μηνύματος, αλλά και στη μορφή του, ώστε να αποτυπωθεί με γλαφυρότητα το μήνυμα ότι μία κοινωνία δεν μπορεί να κυριαρχείται μόνο από «νεανική» ορμή και ενθουσιασμό.
- γίνεται επίκληση στο συναίσθημα του δέκτη, καθώς επιδιώκεται η συγκινησιακή ανταπόκρισή του.
- το ύφος καθίσταται ζωντανό, άμεσο, παραστατικό και με λογοτεχνική χροιά, που αντιστοιχεί στην αποτύπωση των στοχασμών του δοκιμιογράφου.
- κεντρίζεται το ενδιαφέρον και επιδιώκεται η αισθητική απόλαυση του αναγνωστικού κοινού.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1.

Το ποιητικό υποκείμενο απευθύνει στον αναγνώστη μια σειρά από επιτακτικές προτροπές, οι οποίες εκφράζονται μέσα από χαρακτηριστικούς κειμενικούς δείκτες. Συγκεκριμένα στον στίχο «**Χτύπα τη θλίψη καταγής**» η προστακτική λειτουργεί ως άμεση πράξη λόγου και επιχειρεί να προκαλέσει μια ενέργεια. Η θλίψη μετατρέπεται σε υλικό αντικείμενο, άρα σε κάτι που μπορεί να νικηθεί, ενώ ταυτόχρονα προβάλλεται ο δυναμικός τρόπος με τον οποίο πρέπει να αντιμετωπιστεί οποιαδήποτε κατάσταση θλίψης («χτύπα»). Ακολουθώντας στον στίχο «**Πρέπει να πολεμήσης να χαρής**», με τον δεοντολογικό λόγο («πρέπει να» και υποτακτική «να πολεμήσης να χαρής») το ποιητικό υποκείμενο δεν επιτρέπει περιθώρια αμφισβήτησης. Θεωρεί, μάλιστα ότι ο δέκτης του μηνύματος είναι υποχρεωμένος «να πολεμήσει», ενώ η παραίτηση δεν παρουσιάζεται ως εναλλακτική επιλογή. Η χαρά, δηλαδή, παρουσιάζεται ως αποτέλεσμα αγώνα και όχι ως παθητική κατάσταση. Τέλος, η χρήση του **β' ρηματικού προσώπου** στον στίχο «**Μην φοβηθείς το πάτημά σου**» δημιουργώντας κλίμα οικειότητας, αμεσότητας και την αίσθηση ότι το ποιητικό υποκείμενο απευθύνεται προσωπικά σε κάθε δέκτη, τον καθοδηγεί και τον ενθαρρύνει να προχωρήσει μπροστά χωρίς φόβους-βαρίδια που μπορούν να καθυστερήσουν ή να εμποδίσουν την πρόοδο.

Ανταποκρινόμενος σε αυτό το κάλεσμα, θα προσπαθούσα να απομακρύνω ό,τι με βαραίνει και να επιτρέψω στον εαυτό μου να ζήσει πιο θαρραλέα και αυθεντικά. Το ποίημα με ωθεί να διεκδικώ τη χαρά, να μην υποχωρώ στον φόβο και να «βγω στον δρόμο» με μεγαλύτερη πίστη στις δυνατότητές μου.

Επικοινωνιακό πλαίσιο:

- ✓ Άρθρο
- ✓ Τίτλος
- ✓ Χρήση α' ρηματικού πληθυντικού προσώπου / γ' ρηματικού πληθυντικού προσώπου

Μαζί απέναντι... στη μοναξιά!

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ζούμε σε μια εποχή όπου είμαστε συνεχώς «συνδεδεμένοι» κι όμως νιώθουμε πιο μόνοι από ποτέ. Η μοναξιά έχει «ριζώσει» στις ζωές μας και αφορά ανθρώπους όλων των γενεών. Καθίσταται λοιπόν επιτακτική η ανάγκη της σύμπραξής τους, προκειμένου να αντιμετωπιστεί η αλλοτρίωση των ανθρώπινων σχέσεων.

Z1

- Η παγίδα των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης. Παρόλο που τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης σχεδιάστηκαν για να μας ενώνουν, συχνά αντικαθιστούν την ουσιαστική, διά ζώσης επαφή με επιφανειακές αλληλεπιδράσεις. Η συνεχής έκθεση στην "τέλεια ζωή" των άλλων καλλιεργεί το αίσθημα της ανεπάρκειας και της απομόνωσης, ενώ η έλλειψη φυσικής παρουσίας και μη λεκτικής επικοινωνίας, όπως η βλεμματική επαφή ή η γλώσσα του σώματος, αφήνει τους ανθρώπους συναισθηματικά ανικανοποίητους.
- Η υπογεννητικότητα και η συρρίκνωση της οικογένειας. Η δημογραφική αλλαγή και η μείωση των γεννήσεων οδηγούν σε όλο και μικρότερες οικογενειακές δομές. Πολλοί άνθρωποι μεγαλώνουν ως μοναχοπαίδια, χωρίς αδέρφια ή στενούς συγγενείς, ενώ αυξάνονται ραγδαία τα νοικοκυριά του ενός ατόμου. Αυτή η έλλειψη ενός σταθερού, εκ φύσεως υποστηρικτικού οικογενειακού δικτύου μειώνει τις αυτόματες ευκαιρίες για συντροφικότητα και αλληλεγγύη στην καθημερινότητα.
- Ο έντονος ατομικισμός και οι γρήγοροι ρυθμοί ζωής. Οι σύγχρονες δυτικές κοινωνίες είναι προσανατολισμένες στην προσωπική επιτυχία, την καριέρα και την παραγωγικότητα. Οι εξαντλητικοί ρυθμοί και το άγχος της επιβίωσης αφήνουν ελάχιστο ελεύθερο χρόνο για την καλλιέργεια βαθιών σχέσεων. Η κοινότητα και η συλλογικότητα έχουν δώσει τη θέση τους σε έναν νομαδικό τρόπο ζωής, όπου οι άνθρωποι μετακομίζουν συχνά για δουλειά, αφήνοντας πίσω τους τις ρίζες και τους φίλους τους.
- Η έξαρση της βίας και της εγκληματικότητας στα αστικά κέντρα. Η αύξηση της παραβατικότητας στις μεγαλουπόλεις καλλιεργεί ένα μόνιμο αίσθημα φόβου και ανασφάλειας στους πολίτες. Όταν οι άνθρωποι νιώθουν ότι απειλούνται, τείνουν να αποσύρονται στον ιδιωτικό τους χώρο, να αποφεύγουν τις μετακινήσεις και να αντιμετωπίζουν τους γύρω τους με καχυποψία. Αυτός ο φόβος διαρρηγνύει την κοινωνική εμπιστοσύνη, και αναγκάζει τους ανθρώπους να απομονώνονται για να νιώσουν ασφαλείς.

- Η περιβαλλοντική επιβάρυνση και η κλιματική κρίση. Η υποβάθμιση του περιβάλλοντος και η κλιματική αλλαγή επηρεάζουν έμμεσα αλλά καθοριστικά την κοινωνική μας ζωή. Τα ακραία καιρικά φαινόμενα (π.χ. καύσωνες, έντονες καταιγίδες) και η ατμοσφαιρική ρύπανση στις μεγαλουπόλεις περιορίζουν τον χρόνο που περνάμε σε εξωτερικούς, δημόσιους χώρους (πάρκα, πλατείες). Όταν οι άνθρωποι κλείνονται στα σπίτια τους για να προστατευτούν από το περιβάλλον, χάνεται ο ζωτικός χώρος της αυθόρμητης κοινωνικοποίησης και της κοινοτικής ζωής.
- Η κυριαρχία της τηλεεργασίας και του ψηφιακού τρόπου ζωής. Η ραγδαία στροφή προς την εξ αποστάσεως εργασία και τις υπηρεσίες μέσω διαδικτύου αφαιρεί από την καθημερινότητά των ατόμων τις καθημερινές ανθρώπινες επαφές. Ο παραδοσιακός εργασιακός χώρος, που αποτελούσε βασικό πυλώνα κοινωνικοποίησης και δημιουργίας φιλικών σχέσεων, έχει αντικατασταθεί σε μεγάλο βαθμό από μια οθόνη, απομονώνοντας τον εργαζόμενο στο σπίτι του.

Z2

- Οι νέοι ως αντιπροσωπευτικά μέλη της νέας ψηφιακής εποχής, μπορούν να εισαγάγουν τους ηλικιωμένους στον κόσμο της τεχνολογίας, μαθαίνοντάς τους πώς να χρησιμοποιούν βιντεοκλήσεις, διαδικτυακές υπηρεσίες ή τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για να μένουν σε επαφή με τον κόσμο. Με τη σειρά τους, οι άνθρωποι τρίτης ηλικίας προσφέρουν στους νέους την ευκαιρία να βρεθούν με ένα πρόσωπο που θα τους προσφέρει σταθερότητα και ηρεμία μέσα από τις δικές τους εμπειρίες ζωής, ιστορίες και παραδοσιακές δεξιότητες. Αυτή η διαδικασία δίνει στους ηλικιωμένους το αίσθημα ότι παραμένουν χρήσιμοι, ενώ προσφέρει στους νέους μια ζεστή, ανθρώπινη σχέση μακριά από την επιφάνεια του ψηφιακού κόσμου.
- Πολλοί έφηβοι και νέοι νιώθουν μεγάλο άγχος και μοναξιά για το μέλλον τους, τις σπουδές και το επάγγελμά τους. Οι άνθρωποι της τρίτης ηλικίας, που έχουν δουλέψει πολλά χρόνια και έχουν κάνει τις δικές τους καριέρες, μπορούν να λειτουργήσουν σαν σύμβουλοι. Μπορούν να τους καθοδηγήσουν, να τους συμβουλευθούν πώς να αντιμετωπίζουν τις αποτυχίες και να τους καθησυχάζουν από το άγχος, προσφέροντας ατμόσφαιρα ηρεμίας, νιώθοντας και οι ίδιοι χρήσιμοι που προσφέρουν στην επόμενη γενιά.
- Οι δήμοι θα μπορούσαν να οργανώσουν κέντρα όπου νέοι και ηλικιωμένοι θα κάνουν κοινές δραστηριότητες, ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους. (π.χ μαγειρική, σκάκι κ.α).
- Κοινές αθλητικές δραστηριότητες. Οι νέοι, που συνήθως έχουν πολλή ενέργεια, μπορούν να παρασύρουν τους ηλικιωμένους σε ήπιες αθλητικές δραστηριότητες, όπως περπάτημα στη φύση ή γυμναστική κατάλληλη για την τρίτη ηλικία. Με αυτόν τον τρόπο οι ηλικιωμένοι μένουν σωματικά δραστήριοι, καλύπτοντας συγχρόνως την επιθυμία τους για ανθρώπινη επικοινωνία. Οι νέοι κάνουν κάτι ομαδικό και δημιουργικό αποκομμένοι από την οθόνη του κινητού τηλεφώνου και την απομόνωση που επιφέρει.

- Η οικογένεια να μην τους παραγκονίζει , αλλά να τους δίνει την ευκαιρία της φύλαξης και της εκπαίδευσης των παιδιών . Αυτός ο ρόλος θα τους κάνει να αισθάνονται χρήσιμοι και να μην μειωθεί η αυτοεκτίμησή τους . Για τους νέους που βιώνουν την πολύωρη απουσία των γονιών λόγω της πολύωρης εργασίας , η παρουσία του ηλικιωμένου είναι υποστηρικτική και τους απαλλάσσει από το αίσθημα της μοναξιάς.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συμπερασματικά, μπορούμε όλοι μαζί να νικήσουμε τη μοναξιά, αρκεί να γεφυρώσουμε το χάσμα μεταξύ των δύο γενεών. Οφείλουμε όλοι μαζί να λειτουργήσουμε με συλλογικότητα και διαγενεακό διάλογο, ώστε να ζήσουμε σε μια πραγματικά υγιή και «ανθρώπινη» κοινωνία.

Επιμέλεια απαντήσεων: Ζιαγκλιαβού Ολυμπία, Συρκόγλου-Κτώρου Ναταλία, Νταρίδης Ιωάννης, Σάββα Μαρία, Δασκάλου Άννα, Πελώνης Λουκάς

νέο φροντιστήριο

57 ΧΡΟΝΙΑ
ΔΙΔΑΣΚΟΥΜΕ ΤΗΝ
ΕΠΙΤΥΧΙΑ!

www.neo.edu.gr